

Statushouders

Borne
November 2023

Waarom deze informatie

Gemeenten wordt gevraagd te voorzien in passende woonruimte voor Statushouders (Huisvestingswet 2014).

De taakstelling voor huisvesting van Statushouders is, voor de Gemeente Borne, vanaf 2022 fors verhoogd.

- 2021 17
- 2022 33
- 2023 67

Deze verhoging van de taakstelling heeft onder andere invloed op de vraag naar:

- woonruimte
- begeleiding bij integratie
- zorg
- onderwijs
- werk en inkomen

Gemeente
Borne

Onderwerpen

- Van asielzoeker tot Statushouder
- Taakstelling
- Nareizigers
- Gevolgen verhoogde taakstelling
- Woningbehoefte
 - Begeleiding en integratie
 - Onderwijs
 - Zorg
 - Werk en inkomen
- Samenvatting

Gemeente
Borne

Van asielzoeker tot statushouder

1. Een asielzoeker is iemand die bescherming van een ander land aanvraagt.
2. Na identificatie en registratie wordt de asielzoeker opgevangen door het COA.
3. De IND beoordeelt of de asielzoeker erkend wordt als vluchteling.
4. Wanneer dat het geval is ontvangt de asielzoeker een verblijfsvergunning voor (tijdelijk) verblijf in Nederland en verandert de benaming van asielzoekers in statushouder (of vergunninghouder).

Taakstelling

Het COA koppelt Statushouders aan gemeenten.

Gemeenten hebben de verplichting om binnen 10 weken passende woonruimte te bieden.

Als Statushouders woonruimte hebben, kunnen zij integreren en meedoen in de samenleving.

De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar hoeveel Statushouders gemeenten een plaats moeten geven.

Gemeente
Borne

Taakstelling

De taakstelling voor de gemeente Borne in 2023 is vastgesteld op 67.

De taakstelling voor 2024 wordt in november bekend.

De huisvesting van Statushouders telt pas mee voor de taakstelling als de Statushouder is uitgeschreven bij het COA.

Eventuele nareizigers tellen pas mee voor de taakstelling als zij zijn ingeschreven in de BRP van de gemeente.

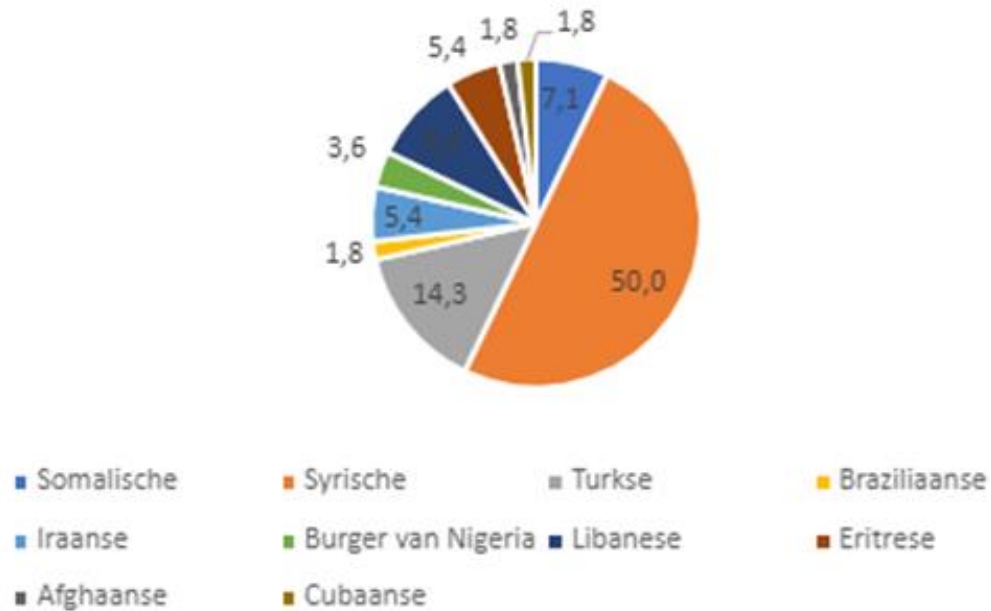
Taakstelling 2023	67
<u>Gerealiseerd tot 10 oktober</u>	<u>44</u>
Nog te huisvesten in 2023	23
Nareizigers die in beeld zijn	85
Verwachting taakstelling 2024	70

Gemeente
Borne

Nationaliteit

Nationaliteit Statushouder gemeente Borne

Nationaliteit Statushouders 2022 en 2023 gemeente Borne

Gemeente
Borne

Nareizigers

Nareizigers zijn gezinsleden van een Statushouder.

Een Statushouder moet een machtiging tot voorlopig verblijf (MVV) aanvragen om gezinsleden naar Nederland te halen.

De IND loopt achter met het beoordelen van MVV-aanvragen.

Door deze achterstand komen de 85 nareizigers die nu in beeld zijn niet op korte termijn naar Borne. Zij tellen daarmee ook niet mee voor de taakstelling.

Om te voldoen aan de taakstelling moeten dus, in eerste instantie, meer Statushouders gehuisvest worden en vraagt dit dus op korte termijn (2023 en 2024) om meer woonruimte.

Nareizende gezinsleden zouden immers gehuisvest worden in de al toegewezen woning van de Statushouder.

Woningbehoefte

Het woningtekort is ook een knelpunt bij huisvesting Statushouders.

Welbions voldoet (ruimschoots) aan de prestatieafspraken, maar heeft onvoldoende woningen beschikbaar.

Voorwaarden woningen:

- Passend bij de omvang van het gezin
- Betaalbaar
- “Passend toewijzen” volgens regelgeving

Huisvesting van Statushouders mag niet ten koste gaan van zoektijden van overige woningzoekenden (Woonvisie Borne).

Gemeente
Borne

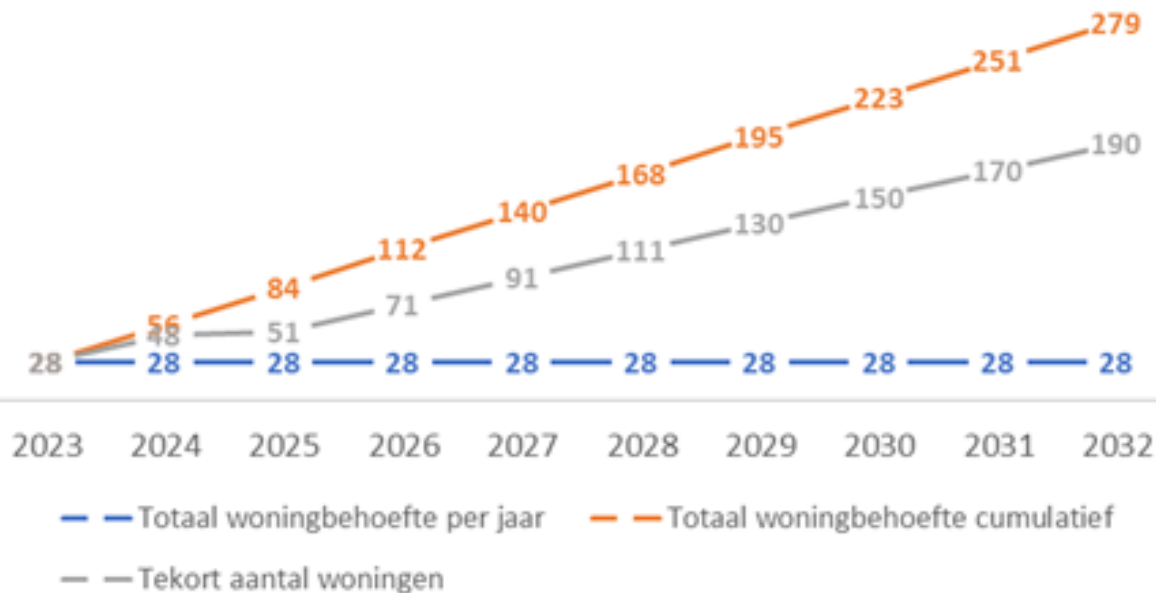

Woningbehoefte

Woningbehoefte bij:

- taakstelling op niveau 2023; 67 per jaar
- uitgaande van 2,4 personen per gezin

Woningbehoefte statushouders

Woningbehoefte

Om de taakstelling te realiseren is in 2022 tijdelijke huisvesting in Maria Mediatix (MM) mogelijk gemaakt.

Door een goede balans tussen instroom en uitstroom bleef huisvesting van het aantal Statushouders beperkt tot gemiddeld 15 mensen. De behoefte aan tijdelijke huisvesting neemt toe. Daarnaast ontstaat ook behoefte aan meer opvangplaatsen voor Oekraïners.

Op dit moment is de instroom van Statushouders hoger dan de uitstroom. Het aantal Statushouders in MM loopt hierdoor op tot ca. 40 in december.

Voorgesteld is om MM in te zetten als doorstroomlocatie voor huisvesting van Statushouders met een capaciteit van maximaal 50 plaatsen. MM biedt meer fysieke huisvestingscapaciteit.

De totale bezetting, de duur van het verblijf en de aanwezigheid van verschillende culturen hebben invloed op het leven en wonen in MM.

Voor nieuwe Statushouders wordt gebruik gemaakt van de HAR om vergoeding voor kosten van tijdelijke huisvesting te verkrijgen.

Begeleiding en integratie

Statushouders hebben een inburgeringsplicht.

De inburgeringsplicht bestaat uit

- Het afronden van een participatietraject en het tekenen van een participatieverklaring
- Het afronden van een module Arbeidsmarkt en Participatie
- Het behalen van het inburgeringsexamen of de onderwijsroute

Vluchtelingenwerk verzorgt voor Borne de maatschappelijke begeleiding van Statushouders. Het betreft begeleiding bij praktische zaken, zoals:

- aangaan huurovereenkomst
- begeleiding en monitoring (18 maanden)
- aanvragen bijstandsuitkering
- maatschappelijke en juridische ondersteuning bij o.a. gezinshereniging
- cursussen participatieverklaringstraject
- cursus omgaan met geld

Gemeente
Borne

Begeleiding en integratie

Door de verhoogde taakstelling heeft Vluchtelingenwerk onvoldoende capaciteit om voldoende begeleiding te bieden. Hetzelfde geldt voor de gemeente Hengelo als het gaat om bijvoorbeeld:

- Het afnemen van een “Brede Intake” met daarbij:
 - een leerbaarheidstoets om het te behalen niveau Nederlandse taal vast te kunnen stellen
 - een onderzoek naar gevolgd onderwijs en de werkervaring
 - een verkenning naar persoonlijke omstandigheden (fysieke en mentale gezondheid)
- Het opstellen van een Persoonlijk IntegratiePlan (PIP) op basis van de verkregen informatie

Een risico is dat vertraging ontstaat in het integratieproces. Mensen moeten langer wachten op de leerbaarheidstoets, het PIP en de te volgen cursussen. Hierdoor duurt het langer voordat het “meedoen in de maatschappij” goed lukt. Ze blijven daarmee ook langer afhankelijk van begeleiding en ondersteuning.

Onderwijs

Kinderen van Statushouders volgen na aankomst onderwijs bij de Horizon in Hengelo (basisonderwijs) en het Erasmus ISK in Almelo (VO).

Ook dit onderwijs (voor anderstalige leerlingen) staat onder druk door de toename van het aantal vluchtelingen (Statushouders en ontheemden uit Oekraïne).

Na ongeveer twee schooljaren vindt een doorstroom naar het reguliere onderwijs plaats. Beheersing van de Nederlandse taal bepaalt vooral op welk niveau jongeren doorstromen.

Gemeente
Borne

Zorg

Statushouders worden na inschrijving bij de gemeente Borne direct ingeschreven bij een huis- en tandarts. Ze komen daarbij op een wachtlijst; er is echter wel toegang tot zorg.

De “ervaren gezondheid” van Statushouders is minder goed dan die van mensen van Nederlandse afkomst. Zij maken echter minder vaak gebruik van “formele” zorg.

Oorzaken:

- zij kennen de weg in de Nederlandse zorg en ondersteuning niet
- zij spreken de Nederlandse taal (nog) niet voldoende. Daardoor kunnen zij gezondheidsinformatie minder goed begrijpen en gebruiken bij het maken van beslissingen over hun gezondheid

Gemeente
Borne

Zorg

Oorzaken vervolg:

- zij hebben andere ideeën en gewoonten rond gezondheid. Zo zijn sommigen bijvoorbeeld niet gewend te praten over (psychische) gezondheidsproblemen. Terwijl juist deze groep een verhoogd risico loopt op psychische klachten
- zij vragen minder snel (thuis)zorg aan omdat zij hulp ontvangen of verwachten van familie of bekenden

Van Syrische Statushouders is bekend dat fysieke en psychische gezondheid zorgelijk is. Het aandeel psychisch ongezonde mensen ligt nog altijd op een hoog niveau en veel Syriërs kampen met een slechte mondgezondheid.

In het algemeen staat het werk van zorgaanbieders steeds meer onder druk. Door de verhoogde taakstelling en de bijzondere doelgroep zal een goede toegankelijkheid van zorg in de toekomst meer aandacht vragen.

Werk en inkomen

Statushouders ontvangen na inschrijving in de gemeente Borne een bijstandsuitkering.

Tijdens het integratieproces, waarbij ook de Nederlandse taalvaardigheid veel aandacht krijgt, mogen Statushouders wel werken of stage lopen. In de praktijk komt dit echter niet vaak voor.

Indicatief beeld:

➤ Statushouders die in Borne zijn komen wonen	153
➤ Aantal kinderen/jongeren <18 jaar	48
➤ Aantal volwassenen	105
➤ Aantal mensen met een bijstandsuitkeringen	85

Dit sluit aan bij het landelijk beeld waarbij jongeren wel een grotere vooruitgang boeken (in taal en arbeidsparticipatie), maar oudere volwassenen het moeilijk hebben op dit gebied.

Samenvattend

De hoge taakstelling voor huisvesting van Statushouders vraagt extra aandacht voor:

- huisvesting
- begeleiding en integratie
- zorg
- onderwijs
- werk en inkomen

Bij ongewijzigd beleid loopt het tekort aan woningen snel op.

Maria Mediatrix kan fungeren als doorstroomlocatie, maar de capaciteit is niet onbeperkt. Als de instroom hoger blijft dan de uitstroom dan heeft de inzet van de extra capaciteit in MM ook maar tijdelijk effect.

De hoge taakstelling vraagt meer aan begeleiding en ondersteuning bij integratie. Door capaciteitsproblemen lopen wachttijden binnen het Integratieproces op. Statushouders blijven daarmee te lang afhankelijk van begeleiders en ondersteuning.

De capaciteit van zorg en onderwijs staat op dit moment al onder druk. De hoge taakstelling vraagt meer aandacht om toegang tot zorg en onderwijs te waarborgen.

Relatief veel Statushouders vinden niet de weg op de arbeidsmarkt. Dit draagt niet bij aan de integratie-inspanningen. Daarnaast blijven mensen langer afhankelijk van een bijstandsuitkering.

Vragen of opmerkingen?

Gemeente
Borne

